

ชื่อพื้นเมือง	มะขามป้อม
ชื่อสามัญ	Emblica Myrabolan, Malacca Tree
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Phyllanthus emblica</i> L.
ชื่อวงศ์	EUPHORBIACEAE
ชื่ออื่น	มะขามป้อม (ทั่วไป) กันโตด (เขมร-จันทบุรี) กำทวด (ราชบุรี) มั่งลู๋ สันยาซ่า (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน)
ลักษณะทั่วไป	<p>ไม้ต้นขนาดกลาง สูง 8-12 เมตร โท้วดรอบมักไม่เกิน 80 เซนติเมตร ลำต้นมักคดงอหรือไม่เปลาตรง เปลือกนอกสีน้ำตาลอมเทา ผิวเรียบหรือค่อนข้างเรียบ เปลือกในสีชมพูสด เรือนยอดแผ่กระจายรูปทรงกลมหรือรูปรี ปลายกิ่งมักลู่ลง พุ่มใบโปร่ง เนื้อไม้สีแดงอมน้ำตาล</p> <p>ใบ เป็นช่อแต่ละช่อมีย่อยเล็กๆ รูปขอบขนานติดเป็นคู่ๆ เยื้องๆ กันปลายใบมนบางที่มีรอยหยักเว้าเล็กน้อย ขอบใบเรียบ สีเขียวอ่อน กว้าง 0.25-0.5 เซนติเมตร ยาว 0.8-1.2 เซนติเมตร เรียงชิดกัน ก้านใบสั้นมาก ใบย่อยจำนวน 22 คู่ เส้นใบไม่ชัดเจน เส้นกลางใบเห็นได้กลางๆ</p> <p>ดอก ดอกเล็ก ดอกแยกเพศแต่เกิดบนกิ่งและต้นเดียวกันออกตามง่ามใบ 3-5 ดอกแน่น บางทีดูคล้ายรังผึ้งที่เกาะติดต้นไม้ มีกลีบรองกลีบดอก 6 กลีบ ไม่มีกลีบดอก ดอกเพศผู้มีเกสรตัวผู้ 3 อัน สวนรองดอกมี 6 แฉก ดอกเพศเมียมีฐานรองดอกเป็นรูปถ้วย ขอบถ้วยหยัก รังไข่มี 3 ช่อง หลอด</p> <p>ผล ผลกลมมีเนื้อหนา เส้นผ่านศูนย์กลาง 1.2-2 เซนติเมตร ผลอ่อนสีเขียวอ่อน ผลแก่สีเขียว</p>

อ่อนค่อนข้างใส มีเส้นริ้วๆ ตามยาวพอสังเกตเห็นได้ 6 เส้น เนื้อรับประทานได้ มีรสฝาด เบี้ยว
ขม และอมหวาน เปลือกหุ้มเมล็ดแข็ง 6 ชั้น ในหนึ่งผลมีเมล็ด 6 เมล็ด

การขยายพันธุ์

นิยมใช้เมล็ดกระตุ้นด้วยความร้อนก่อนเพาะ แต่ตอนกิ่งก็ได้ง่าย ๆ

การกระจายพันธุ์

พบว่าขึ้นประปรายเป็นหมู่ๆ ตามป่าเบญจพรรณแล้ง ป่าเต็งรัง และป่าแดงทั่วไป มีมาทาง
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ ภาคตะวันตก ภาคตะวันออก และภาคกลางของ
ประเทศไทย

ประโยชน์

ส่วนที่ใช้เป็นสมุนไพรและมีสรรพคุณคือ ราก : น้ำต้มรากกินเป็นยาลดไข้ เป็นยาเย็น ฟอก
เลือด และทำให้อาเจียน ถ้ากลั่นรากจะได้สารที่มีคุณสมบัติเป็นยาฝาดสมานที่ดีกว่าสีเสียด
(catechu) ต้น : เปลือกเป็นยาฝาดสมาน ใบ : น้ำต้มใบใช้อาบลดไข้ ดอก : มีกลิ่นหอม